

Készen van az edelényi kastély

2014. március 28.

Freskórészlet. Fotó: perika

Magyarország hetedik legnagyobb kastélya a magyar kastélysorok körében már jól ismert kálváriák és drasztikus funkcióváltások után visszanyerte eredeti, 18. századi pompáját. Az épületet **Balog Zoltán**, az emberi erőforrások minisztere adta át, és fotósok által körülvéve a kastély vendégkönyvébe egy kedves bejegyzést írt: „Legyen ez a kastély Edelény és környéke gazdagságának jelképe! Gazdagítsa a szellemet, a lelkeket és a kulturális turizmust! 2014. március 26-27.”

*Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere bejegyzése a vendégkönyvben.
Fotó: perika.*

A hivatalos ünnepség után a meghívott vendégeket négy csoportban, négy szakértő – köztük **Eleőd Ákos** építész, a kiállítás koncepciójának tervezője, **Gergely Zsolt**, a rekonstrukció átfogó szakmai irányítója, a projekt vezetője, és **Dr. Tóth Áron** művészettörténész vezette körbe az épületen. Mi Dr. Tóth Áron csoportjához tudunk csatlakozni, amit nagyon nem bántunk meg. Áron felkészült és kiváló előadó, és egy rendkívül élvezetes bemutatásban volt részünk.

A felújítási munkák látványos eredményéhez jelentős mértékben hozzájárult a kastély épülettörténetét, lakóinak életmódját, mindennapi életét mélységeiben is feltáró tudományos kutatási program, amely annak a múzeumpedagógiai koncepciónak is alapját képezi, amelynek célja volt, hogy az Edelényi kastélyszigetet minden korosztály számára *élményszerűen* tudják bemutatni.

A négy évszak terme. Freskórészlet. Fotó: perika

Az edelényi birtokot **II. Rákóczi Ferenc** zálogosította el a török ellenes háborúk katonájának, a lotharingiai származású **Jean-François L'Huilliernek** 1700-ban. L'Huillier egyszerű közkatonából igen magasra, ezredesi rangra emelkedett a császári hadseregben. Rákóczival folytatott üzleti kapcsolatát az udvar nem nézte jó szemmel, 1701-ben hat hónapra vizsgálati fogságba is került emiatt.

Az 1716 és 1730 között épült kastély egyedülálló módon ötvözte a kor divatjának megfelelően a francia és itáliai barokk stíluselemeket a 17. századi magyar kastélyépítészeti tradíciókkal, mely leginkább a saroktornyok kialakításában érzékelhető. A kastély különleges éke, a **Lieb Ferenc** iglói vándorfestő keze munkáját dicsérő, Magyarország legnagyobb, összefüggő rokokó falképegyüttese, mely **L’Huillier unokája, Forgách Ludmilla** grófnő és második férje, **Eszterházy István** gróf megrendelésére 1770-re készült el. A korszak közkedvelt témáit, a zsánerképeket, virágdíszítésű ornamentikát felvonultató, valamint az ókori világ, és a főúri élet legjellemzőbb jeleneteit megidéző, szinte **ezer négyzetméternyi festett falfelületen** 12 restaurátor dolgozott több mint másfél évig az edelényi Kastélybarátok Köre által összegyűjtött archív fotódokumentáció felhasználásával.

Freskórészlet az étkezőből. Fotó: perika

A kastély fénykora alatt született falképsorozat keletkezéstörténete, valamint megrendelőinek világa könnyed humorral elevenedik meg **M. Tóth Géza** Balázs Béla-díjas animációs filmrendező háromdimenziós – a kastély és benne a kiállítás felfedezésére remek ráhangolódást biztosító – szellemes kisjátékfilmjén.

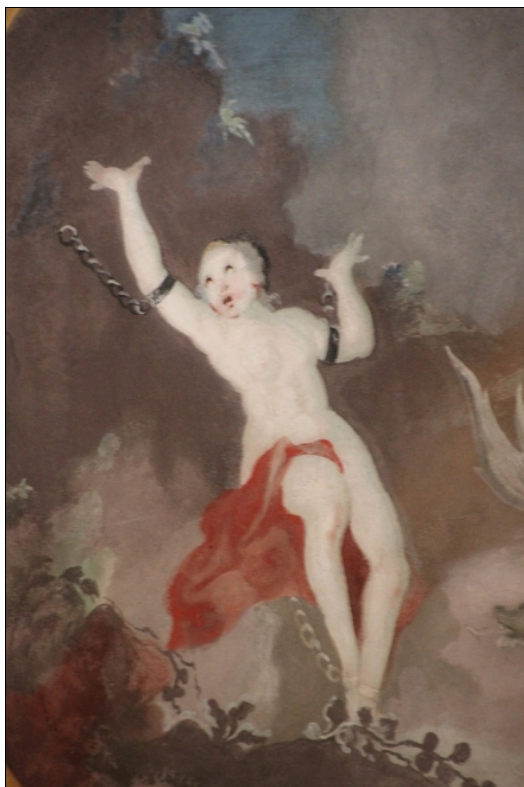

Kiállításrészlet. Fotó: perika

L'Huillier utolsó leszármazottjának, **ifjabb Dessewffy Ferencnek** (Ferus) az élettörténetét egy „virtuális” fészbuk-oldalon ismerheti meg a közönség. Jean-Francois L'Huillier dédunokája, Ferus halálával a birtok először állami tulajdonba, majd a Coburg-hercegek birtokába került. Ferus élettörténete egy fészbuk-idővonalon (timeline-on) jelenik meg, egészen életének utolsó napjáig, amelyet a következő teremben, üvegkoporsóban elhelyezett földi maradványainak kiállítása zár le. Az **Eleőd Ákos** koncepcióját dicsérő bravúr a két teremben így összeköt jelent és múltat, életet és halált, fészbukot és rózsafüzért. A bejárt útvonalon több helyen is finom dramaturgiai elemek – az önálló művészeti installációk erejével – teszik emlékezetesé, s emelik ki a kiállítást a szokványos történeti kiállítások sorából.

Az épület mai formáját az 1910 és 1913 között a **Ray Rezső Vilmos** tervei alapján végzett felújítási munkák is befolyásolták, hiszen ekkor került sor további neobarokk kiegészítésekre. Ilyen kiegészítés pl. a középrész fölé emelkedő manzárdtető, valamint az egykori gazdasági épületek alapjaira emelt íves, patkószárnyas épületszárnyak. A Coburgok is ekkor adták bérbe a kastély bizonyos részeit, köztük a kápolnát a Bódvavölgyi Bányatársaságnak, akik a felismer-

hetetlenségig szétrombolták azt. A kápolna légtérét egy födémrel kettéosztották és lakásokat alakítottak ki benne.

*Freskórészlet az urasági hálóból.
A leláncolt Androméda. Fotó: perika*

A 20. század viszontagságait követően Jean-Francois L’Huillier ezredes és leszármazottai által megálmodott kastély mára újjászületett, és 2014. április 5-től nyitott kapukkal várja a látogatókat. Az épület felújítása, valamint a benne megvalósított kiállítás, az ehhez kapcsolódó film és kiadványok, a kastélysziget környezetének felújítása 2,4 milliárd forintba került, amelynek nagy része Európai Unió támogatásból származott.

Pásztor Erika Katalina, Zámbó Lilla

Freskórészlet. Fotó: perika

Stáblista:

Tervezők:

Generáltervező: **Bodonyi Csaba DLA**
Bodonyi Építész Kft.

Kastélyrekonstrukció tervezői:

Építész: **Farkas Pál** – FP.ArchiA Kft
Statika: **Bortnyák Imre**
Épületgépészet: **Cserenyák Gábor**
Épületvillamosság: **Kucskár Mihály**

Új épületek (terminál):

Építész: **Bodonyi Csaba DLA**
Statika: **Kerényi László**
Épületgépészet: **Kádár Péter**
Épületvillamosság: **Münnich Gábor**

Gyaloghíd: Liptovszky Gábor

(Építészkonzulens: **Bodonyi Csaba DLA**)

Kertészet: **Dobos Sára** (kastélykert és terminál)

Közmű-tervek: **Vas István, Durbák Beatrix**

Út és parkolók: **Kiss Lóránt**

Kiállítási koncepció: **Eleőd Ákos** (Homo Humanus Kft.)

Projektszervezet

Elnök: **Cselovszki Zoltán**, Forster Központ (2012–)

Igazgató: **Dr. Varga Kálmán**, Műemlékek Nemzeti Gondnoksága (2007–2012)

Projektvezető: **Gergely Zsolt**

Projektmenedzser: **Dr. Jancsurák Sándor**

Műszaki vezető: **Ertl Mária** (2009–2011)

Pénzügyi menedzser: **Tasnádiné Kulcsár Zsuzsa, Szabó Gyula**

Művészettörténész: **Dr. Tóth Áron**

Turisztikai szakértő: **Pölhös Ildikó, Bay Judit**

Közbeszerzési szakértő: **Dr. Brunecker Éva**

Közreműködők

Generálkivitelező: (Kastélyépítő Konzorcium): **Farkas László, Kalmár László, Lévai Sándor, Halász Péter** (FK Raszter Zrt.); **Toldi Miklós, Smal József, Rudolf Péter** (Zempléncő Kft.)

Kőrestaurálás: **Osgyáni Vilmos, Bánfi Gábor** (Reston Kőrestaurátor Kft.)

Farestaurálás: **Dabronaki Béla** (Idol Bt.)

Falkép-Restaurálás: **Boromissza Péter, Bruttó Mária, Csanda Jenő, Győri Lajos, Fabó Éva, Forrai Kornélia, Gyarmati András, Heitler András, Hoós Mariann, Jeszeniczky Ildikió, Nemessányi Klára, Sztrakai Judit, Verba Erika** (Kép-Térkép Bt.)

Fémrestaurálás: **Lehoczky Tivadar** (Lehoczky Kft.)

Kályharestaurálás: **Szebényi Judit, Soós László** (Bocalle Kft.)

Pályázati dokumentáció, megvalósíthatósági tanulmány: **Virág Zsolt, Happ Norbert, Kriston Kristóf** (Magyar Kastélyprogram Nkft.)

Műszaki Ellenőr: **Türkné Tóth Beáta, Jányi József, Eszes Zoltán** (BMSK Beruházási, Műszaki, Fejlesztési, Sportüzemeltetési és Közbeszerzési Zrt.)

A műemlékegyüttes 3D lézer-szkennelése: **Kandra Lajos** (Burken Kft.)

Marketing és kommunikációs feladatok: **Bakó Ágnes, Kuzskó Rajmund, Nagy Gábor Miklós** (PgUp Kommunikációs és PR Iroda Kft.)

Nyílászárók, asztalosszerkezetek: **Cziffel Sándor** (Sajó-Fenyő Kft.)

Kápolnaboltozat: **Hámori Miklós** (Hámori és Társa Kft.)

Kőfaragó-munkák: **Hulik László** (Saxum Kft.)

Kópiabútorok: **Dobesch Pál**

Ülőbútorok: **Ábri Kálmán** (Kunfa Termelő és Kereskedő Kft.)

Csillárok: **Szalóczy Gábor** (Fém-művészeti Kft.)

Fegyverkompozíciók: **Szabó István** (Settlement Humán Szolgáltató Bt.)

Kiállításépítés: **Szvoboda László, Oláh Szabolcs, Kovács Levente, Kocsis István, Marics Ágnes, Kupcsik Ildikó** (M30 Média Kft.)

3D-Film, „Lieb Ferenc, az edelényi festő”

M. Tóth Géza, Doraya Bounadel, Csepeli Eszter (Kedd Kulturális és Szolgáltató Kft.)

Stáblista

Producer **M. Tóth Géza**

Rendező M. Tóth Géza

Forgatókönyv M. Tóth Géza

Operatőr **Csepeli Eszter**

Diszlet- és látványtervező **Hujber Balázs**

Vágó M. Tóth Géza

Zeneszerző, zenei producer **Balázs Ádám**

Jelmeztervező **Bárdosi Ibolya**
Gyártásvezető **Góczy Árpád**

Szakértők

Filmművészet **Enyedi Ildikó**

Művészettörténet **Dr. Jávor Anna, Dr. Tóth Áron**

Dr. Krász Lilla, Dr. Kurucz György

Viselettörténet **Dr. Tompos Lilla**

Múzeumpedagógia **Tettamanti Zsófia**

Szereplők

Lieb Ferenc **Chován Gábor**

Gróf **Madarász Máté**

Grófné **Rost Andrea**

Ferus Antal **Bálint**

Ágnes **Bartsch Kata**

János **Cserna Antal**

Haller Sámuel **Somhegyi György**

Charlotte **Molnár Ela**

Nicolette **Bouandel Doraya**

Anya **Vasvári Emese**

Czinka Panna **Németh Edit**

Prímásfiú **Kanalas Alex**

Anya (hang) **Németh Kriszta**

Statiszták

Szüretelők (Lovasberény) **Galántai Zita, Illés Attila, Miklós Dániel**
Nagy Szilvia, Pázmány Virág Ágnes, Szabó Katalin, Tasnádi
Zsófia

Hajtó (Lovasberény) **Forgács Zoltán**

Festőinasok **Oravec Bence, Bártfai Bennó**

Főúri vendégek Ferus szülinapján **Hoós Mariann, Namessányi Klára,**
Boromissza Péter, Dr. Jancsurák Sándor, Dr. Jávor Anna,
Dr. Tóth Áron, Bay Judit, Bacsó Dóra, Fendle Minka, Mohácsi

**Anna, Athanasios Giouvanoudis, Puss Adrienn, Nagy Péter,
Barna Marianna, Hajdú Beáta**
Jegyző **Gergely Zsolt**

Köznép Ferus szülinapján **Arnóczki Anett, Neszvecskó Beatrix,
Búzási Evelin, Demján Péter, Petránszki Dóra, Dienes Kitti,
Szobonya Gergő, Keszkenyős Zsuzsanna, Rákos Attila, Laczkó
Bálint, Kerepesi Dávid**

Szakács **Harazdy Máté**

Nővér **Kossuth Szabolcsné** (Kati néni)

Árvák **Mátrai Judit, Csordás Sára, Galkó Lili, Kovács Áron, Lő-
rincz Hédi, Szintai Nóra, Kiss Dorina**

Zenekar **ifj. Horváth Gyula, Tamás Zoltán, Horváth Krisztián**

Ház népe (vadászat) **M. Tóth Éva, M. Tóth Eszter, M. Tóth An-
na, M. Tóth Géza, Simon Tamás, Regős Ádám**

Lovászfűk vadászaton **Bárány Péter, Almási Máté**

Gyerekek a szüreten **Richárd, Gusztáv**

Stáb

Rendezőasszisztens **Tóth Judit**

Felvételező **Szabó Gábor**

Másodasszisztens **Németh Lilla**

Kameratechnikus, 3D utómunka **Gregus Dezső**

Stereographer **Lippich Tamás**

Focuspuller **Benkő Dániel**

Scripter **Lovas Anna**

Produceri asszisztens **Bouandel Doraya**

Produkciós asszisztens **Takács Péter**

Öltöztető **Szabó Ildikó**

Öltöztető **Gyarmathy Zsolt**

Kisegítő öltöztető **Szücsy Kriszta**

Kisegítő öltöztető **Domán Melinda**

Fodrász **Kolontáry Éva**

Sminkes **Petrilla Orsolya**

Sminkes/Fodrász **Kajtár Bogyó**

Fodrász kisegítő **Molnár Mariann**

Berendező **Tamási Tamás**
Kellékes **Szakáts Tibor, Kanyó László, Farkas Gergely**
Berendezés (vadak) **Monori Tamás, Kreidli Nándor**
Hangmérnök **Pálinkás László**
Mikrofonos **Kohári Attila**
Sound design **Madácsi Imre**
Sound design munkatárs **Agg Tímea**
Fényelés, digitális trükk **Szigethy Márton**
Grafikai trükk **Kádas Péter**
Fővilágosító **Vida Sándor**
világosító **Berky Levente, Nagy Attila, Königer Balázs**
Fharmtmaster **Tóth Janó**
Bühne Dolly **Surányi Mátyás, Dolmány László, Königer László**
Steadycam **Szilágyi Róbert**
Építészet **Bognár Sándor**, Herjeczky Gyula
Technika **Sarkadi Attila**
Lieb és Ágnes szekere **Dr. Liszkai Ferenc/Bányai Béla**
Lovászok (Edelény) **Koleszár Barbara, Kovács Dalma, Bárány Gergő, Asztalos Petra**
Ferus hintója **Varga Zoltán**
Lovász (Lovasberény) **Horváth István**
Transport **Ferbert József, Zsiga József**
Mosdó-busz **Biel Zsolt**

(Forrás: www.epiteszforum.hu)

